

KYNFERÐISLEGT

BESTA FORVÖRNIN

Eins og áður hefur komið fram er líkamleg snetting hluti af þátttöku í þróttum og ef til vili ekki raunhæft að sleppa henni. Þá hefur einnig komið fram að besta forvörnin felst í því að fræða, eiga góðar síðareglur og að opn og jákvætt andrúmsloft ríki i félagnu.

Þegar nyr þjálfari hefur störf innan þróttafélags er æskilegt að fá meðmæli frá félögum sem hann hefur þjálfat að hjá aður. Einnig getur verið gott að láta eldri þjálfara fylgjast með þeim nyja og jafnvei að þeir þjálfí saman til að byrja með. Á upplýsingatöflum nálaegt börnum og unglingsum gæti félagið auglyst símanúmer með leitað sér hjálpar. Hægt er að hringja í 112, 1717 eða í símanúmer viðkomandi barnaverndar

www.bvs.is/almenningur/barnaverndarnefndir/

OFBELDI Í ÞRÓTTUM

Forvarnir gegn kynferðislegu ofbeldi á börnum og unglungum í þróttum

RÁÐGJÖF VARENDI KYNFERÐISLEGT OFBELDI Á BÖRNUM

Ef grunur leikur á kynferðislegu ofbeldi eða einhverjar spurningar vakna, vinsamlega hafið samband við starfsfolk barnavernardefnadar í því sveitarfélagi þar sem brotið var framið eða hringjó i 112.

KYNFERÐISLEGT OFBELDI

Kynferðislegt ofbeldi	3
Faðmlag eftir sigur og líkamleg snerting	4
Fullorðnir sem fyrirmund	5
Getum við komið í veg fyrir misnotkun í félögjum?	5
Hefur félagið útbúið síðareglur?	6
Að semja síðareglur	6
Ef grunur vaknar	8
Þetta segja löginn	8
Almenn hegningarlög	8
Barnaverndarlög	9
Reglur Íþrótt- og Ólympíusambands Íslands	10
Hvað á að gera?	10
Viðbrögð við áfalli	11
Besta forvörnin	12
Ráðgjöf varðandi kynferðislegt ofbeldi á börnum	12

Kynferðislegt ofbeldi á börnum og ungingum er þegar fullorðinn einstaklingur fer barn til að sина sínum kynferðislegu þörfum eða annarra eða misbýður barni með kynferðislegum athöfnum. Í skilgreiningu Barnaverndarstofu kemur fram að kynferðislegt ofbeldi gagnvart barni feli í sér; kynferðislega athöfn gegn barni eða með barni innan 15 ára aldurs með eða an vilja barnsins en einnig; kynferðislega athöfn gagnvart eða með barni 15 ára eða eldra án vilja barnsins.

Einstaklingur sem beitir börn kynferðislegu ofbeldi verður í þessum bæklingi kallaður gerandi. Gerendur finnast í öllum stéttum samfélagsins og löngun þeirra endurspeglast í hugsunum þeirra, hugmyndaflugi og athöfnum. Sumir sætta sig við að þeir hafi kynferðislega löngun til barna eða unginga og lita á það sem eðlilegan hlut, þeim finnast óskir sinar og athafnir eðlilegar og að samfélagið geri mistök í forðæmingu sinni á löngunum þeirra og hvóum. Aðrir skammast sín fyrir þessar hvatir og fá sekrtarkennd og kvíða. Af þeim sökum verða margir þeirra aldrei kynferðislega virkir. Ofbeldið getur verið margslungið allt frá nauðgun og valdbetingu til velseæmisbrots, kynferðislegrar áreitni með dónamegum athugasemendum og nærgöngulu augnaráði.

Umfang vandas hefur liðið verið rannsakað á Íslandi en akveðnar vísbandingar eru um að kynferðislegt ofbeldi hafi átt sér stað innan íþróttahreyfingarinnar og það er því full ástæða til þess að reyna að koma í veg fyrir það.

Íþróttahreyfingin á Íslandi er fjöldahreyfing. Mikill meirihluti þjálfara, sjörnenda, starfsmanna og sjálfbóðalíða innan íþróttahreyfingarinnar eru starfi sínu vaxnir og vinna störf sín af miklum áhuga og af altið. Þeir hafa valið að taka þátt í íþróttastarfri vegna á nægu sinnar með að vinna með börnum og ungingum og af áhuga fyrir íþróttum. Einstaklingar með óeðlilegar hvatir í garð barna og ungiðla laðast að umhverfi þar sem þau halda sig og þar eru íþróttaréf og íþróttasvæði engin undantekning. Við berum öll ábyrgð á að verja börn og unginga fyrir kynferðislegu ofbeldi. Við berum einnig ábyrgð á að íþróttafélagið haldi áfram að vera öruggur staður þar sem þjálfarar, sjálfbóðalíðar, börn og ungingar geta histi og upplifað gleði og samheldni.

Á sama tíma og allt ofbeldi er forðæmt þá má það heldur ekki gerast að íþróttastarfir verði liðað tortryggni því hún getur dregið úr á nægu sjálfbóðalíða og annarra félagsmanna í að sина áhugamáli sín, sem er að skipuleggja íþróttir og miðla gleði og samhug til barna og unginga sem stunda íþróttir.

Útgefíð af: Íþróttasambandi Þjóðvarðar Íslands 1. mars 2010, 3. útgáfa

Þyrt og staðfært af Íþrótt- og Ólympíusambandi Íslands

Þryðing: Enna Jessen

Grafisk hönnun og myndir: Patra Tawatpol
Ritstjórn: Regnhiildur Skúladóttir

KYNFERÐISLEGT OFBELDI

Kynferðislegt ofbeldi á börnum og ungingum er þegar fullorðinn einstaklingur fer barn til að sина sínum kynferðislegu þörfum eða annarra eða misbýður barni með kynferðislegum athöfnum. Í skilgreiningu Barnaverndarstofu kemur fram að kynferðislegt ofbeldi gagnvart barni feli í sér; kynferðislega athöfn gegn barni eða með barni innan 15 ára aldurs með eða an vilja barnsins en einnig; kynferðislega athöfn gagnvart eða með barni 15 ára eða eldra án vilja barnsins.

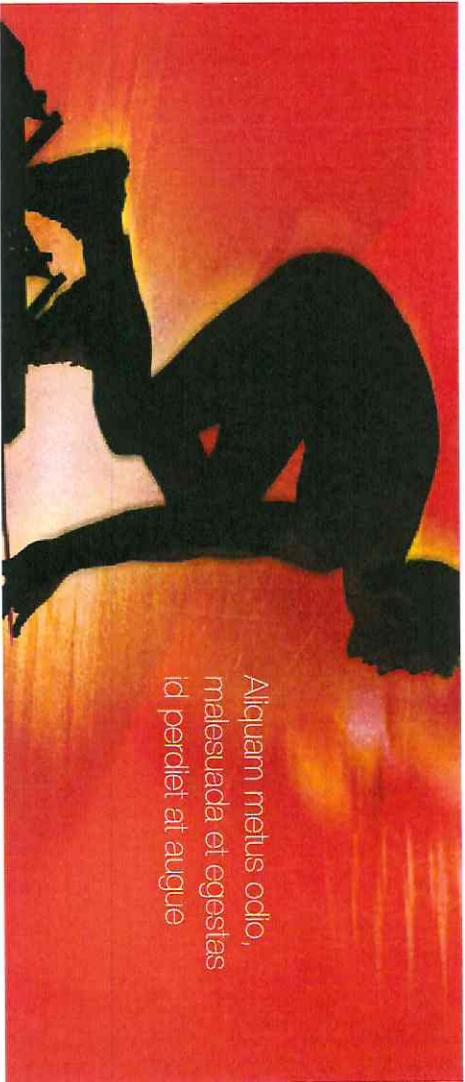
Einstaklingur sem beitir börn kynferðislegu ofbeldi verður í þessum bæklingi kallaður gerandi. Gerendur finnast í öllum stéttum samfélagsins og löngun þeirra endurspeglast í hugsunum þeirra, hugmyndaflugi og athöfnum. Sumir sætta sig við að þeir hafi kynferðislega löngun til barna eða unginga og lita á það sem eðlilegan hlut, þeim finnast óskir sinar og athafnir eðlilegar og að samfélagið geri mistök í forðæmingu sinni á löngunum þeirra og hvóum. Aðrir skammast sín fyrir þessar hvatir og fá sekrtarkennd og kvíða. Af þeim sökum verða margir þeirra aldrei kynferðislega virkir. Ofbeldið getur verið margslungið allt frá nauðgun og valdbetingu til velseæmisbrots, kynferðislegrar áreitni með dónamegum athugasemendum og nærgöngulu augnaráði.

Umfang vandas hefur liðið verið rannsakað á Íslandi en akveðnar vísbandingar eru um að kynferðislegt ofbeldi hafi átt sér stað innan íþróttahreyfingarinnar og það er því full ástæða til þess að reyna að koma í veg fyrir það.

Íþróttahreyfingin á Íslandi er fjöldahreyfing. Mikill meirihluti þjálfara, sjörnenda, starfsmanna og sjálfbóðalíða innan íþróttahreyfingarinnar eru starfi sínu vaxnir og vinna störf sín af miklum áhuga og af altið. Þeir hafa valið að taka þátt í íþróttastarfri vegna á nægu sinnar með að vinna með börnum og ungingum og af áhuga fyrir íþróttum. Einstaklingar með óeðlilegar hvatir í garð barna og ungiðla laðast að umhverfi þar sem þau halda sig og þar eru íþróttaréf og íþróttasvæði engin undantekning. Við berum öll ábyrgð á að verja börn og unginga fyrir kynferðislegu ofbeldi. Við berum einnig ábyrgð á að íþróttafélagið haldi áfram að vera öruggur staður þar sem þjálfarar, sjálfbóðalíðar, börn og ungingar geta histi og upplifað gleði og samheldni.

Á sama tíma og allt ofbeldi er forðæmt þá má það heldur ekki gerast að íþróttastarfir verði liðað tortryggni því hún getur dregið úr á nægu sjálfbóðalíða og annarra félagsmanna í að sина áhugamáli sín, sem er að skipuleggja íþróttir og miðla gleði og samhug til barna og unginga sem stunda íþróttir.

FULLORÐNIR SEM FYRIRMUND

*Aliquam metus odio,
malesuada et egestas
id perdiat at augue*

Íþróttá- og Ólympíusamband Íslands hefur látið útbúa þennan bækling til þess að:

- Auka meðvitund íþróttafélaga um að kynferðislegt ofbeldi getur átt sér stað á þeim vettvangi eins og öðrum

- Hvetja íþróttafélög til umræðna um hvernig hægt sé að fyrirþygjia kynferðisofbeldi kynferðislega misnotkun
- Fræða þjálfara, stjórnendur og sjálfbóðalíða um hvað átt sé við þegar talað er um kynferðisleg samskipti við börn

FAÐMLAG EFTIR SIGUR OG LÍKAMLEG SNERTING

Félagsstarf í Þróttum er gulls í gjöldi og þar fá börn og unglingsar að þroskast, takा áskorunum, sigrum og ósigrum. Í Þróttafelagi er einstaklingurinn hluti af staðri hópi sem æfir saman og hefur sett sér sameiginleg markmið. Hann er einnig hluti af staðri heild sem er félagjó sem hann tilheyrir.

Íþróttir eru oft tengdar sterkum tilfinningum og er sigurfaðmlag og klapp á bakið hluti af þeiri menningu sem skapast hefur í gegnum tilfinningum. Í Þróttum þarf að vera hægt að taka utan um barn til þess að hugga þao og þá er líkamleg snerting einnig eðlileg við aðrar aðstæður, þæði á meðal barnama og á mili þjálfarans og barna. Íþróttir snúast um að nota líkamann og hafa stjórn á honum. Stundum þarf barn aðstoð við að lifða ákvæðnar hreyfingar og svo getur þjálfari þurft að grípa í eða halda utan um barnið af öryggisástæðum t.d. í móttöku í fimmleikum. Hraðsla við ásakanir um kynferðislegt ofbeldi má ekki verða til þess að þjálfari þori ekki að snerta börn.

GETUM VIÐ KOMIÐ Í VEG FYRIR MISNOTKUN Í FÉLAGINU?

Svarið við þessari spurningu er því miður nei en við getum gert lífð efritt fyrir gerandann og minnkað líkurnar verulega. Besta leiðin til þess að koma í veg fyrir ofbeldi gagnvart börnum og það á við um hverskyns ofbeldi, eru sameiginleg gildi. Heldur félagjó þitt í heiðri sameiginlegum gjaldum? Hefur félagjó þitt útbúið síðaregjur sem endurspegla þau gjaldi sem félagjó vill starfa eftir? Í öllum félögum þarf stöðugt að træða hvers konar viðhorf eru hörd að leiðarliðsi. Hvernig eignum við að umgangast hvort annað? Hvaða væntingar og kröfur höfum við til þjálfara og annars starfsmáls? Hvers konar samskipti viljum við elga við foreldra? Hvernig á að leiða félagjó?

Bæði er eðlilegt og nauðsynlegt að reglurnar miði að því að minnka hættu á ofbeldi gagnvart börnum. Það geta til að mynda verið reglur eins og:

- Í félaginu tölmum við fallega við hvort annað
- Við liðum ekki dónalegar upphifópanir eða athugasemdir um líkama hvors annars
- Nýir þjálfarar eiga ekki að bera einir ábyrgð á hópi barna til þess að byrja með.
- Það eru ávallt að minnsta kosti tveir þjálfarar eða þjálfari og annar fullorðinn einstaklingur í ferðalögum á vegum félagsins
- þjálfari eða starfsmáður fer ekki inn í búningsherbergi sem ættad er gangstæðu kyni, nema að gengið hafi verið í skugga um að allir séu klæddir/klæddar

- Þjálfari býður ekki einstaka barni heim til sín
- Félagið eða stjórn félags er skyldugt til þess að takा ábendingar um kynferðislegt áreiði eða ofbeldi alvarlega og bregðast skjótt við. Allir þjálfarar, starfsmenn og aðrir þeir sem eru í belnum samskiptum við börn undir 18 ára aldri, þurfa að skila sakavottorði
- Ef visbendingar eru um að barn hafi verið belttt kynferðislegu ofbeldi ber að tilkynna það til viðkomandi barnavermundanefndar. Tilkynna skal í nafni félags en ekki einstaklings.

HEFUR FÉLAGIÐ ÚTBÚID SÍÐAREGLUR?

Síðareglur þjóna þeim tilgangi að gera iökendum, þjálfurum, foreldrum og öðrum sem að félagini koma grein fyrir því hvaða gjildi eru höfð að leidbarlósi í félagini og til hvers er ætlast af einstaklingum sem koma fram í nafni félagsins. Þegar félagið hefur útbúið síðareglur, er það stjórnenda félagsins að fylgja ákvæðnum verklagsreglum eftir við ráðningu þjálfara, starfsmanna og annarra sem koma að stað félagsins og kynna síðareglurnar fyrir þeim.

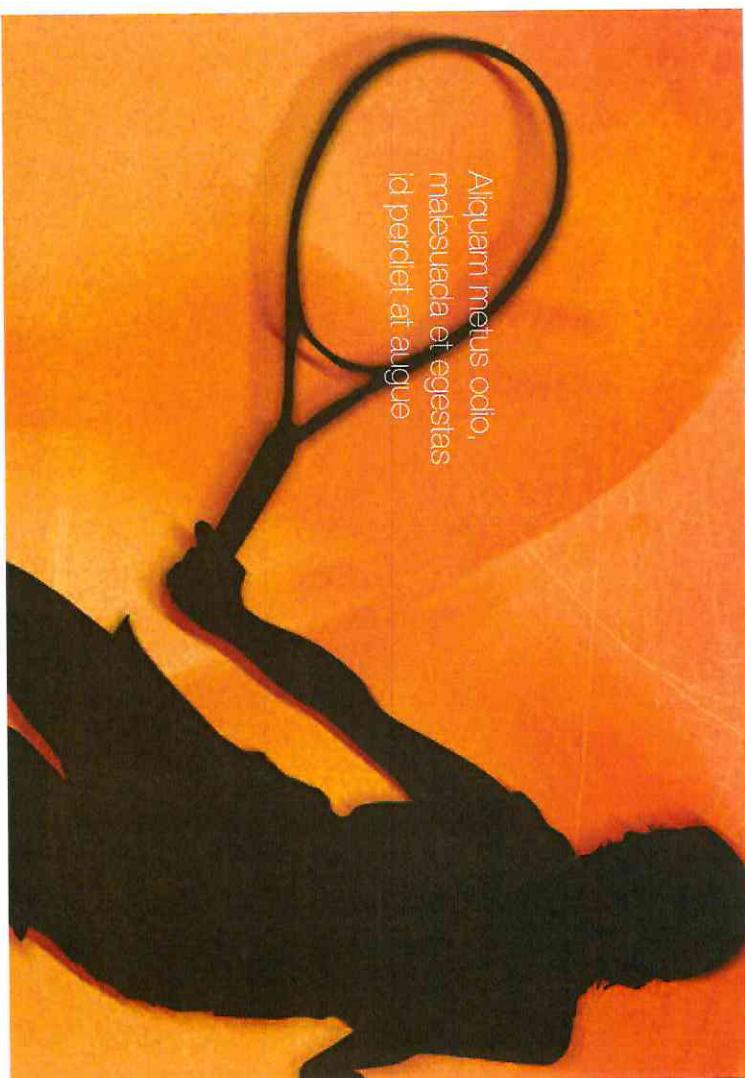
Góðar reglur og opin umræða kemur þó ekki í veg fyrir að ofbeldið geti átt sér stað en með þeim er hægt að koma í veg fyrir að ofbeldið haldi áfram.

Þau félög sem verja tíma í að koma sér saman um sameiginleg gjildi munu sjá hversu auðvelt verður að innleíða hagnýtar breytingar. Jákvædu hljóðarnar af félagsstarfinu eflast og auðveldara verður að koma frekar í veg fyrir aðra óæskilega hegðun eins og notkun áfengis og eiturlýfjaog kynferðisbrot. Trúverðugleiki félagsins og íþróttannaeykst við að láta í ljós skoðanir sinar og hafa síðareglur og gjildi félagsins sýnileg.

AÐ SEMJA SÍÐAREGLUR

- Íþrótt- og Olympiussamband Íslands hefur útbúið síðareglur sem íþróttateig og geta nýtt sér að vild. Að öðrum kosti geta eftirfarandi fimm atriði og fjögur stíg gefið hugmyndir að verklagi fyrir samningu síðareglina.
- Hver á að stýra ferlinu?
 - Hvað vill félagið fá út úr ferlinu?
 - Hvaða heimildir er hægt að slyðjast við?
 - Hverjir eiga að taka þátt í ferlinu?
 - Hver á að bera ábyrgð á eftirfylgni reglnanna?

*Aliquam metus odio,
malesuada et egestas
id perdit at augue*

Stig 1: Setja saman stýrihóp

- Gera áætlun fyrir ferlið

Stig 2: Vinnufundur með þeim sem eiga hlut að máli

- Stjórnarmenn, þjálfarar og foreldrar taka þátt
- Lýsa styrkleikum og veikleikum félagsins ásamt því hverju félagið vill ná fram
- Útbúa síðareglur ásamt skýringum. Hverjar eru mögulegar afleiðingar við brot á reglum?

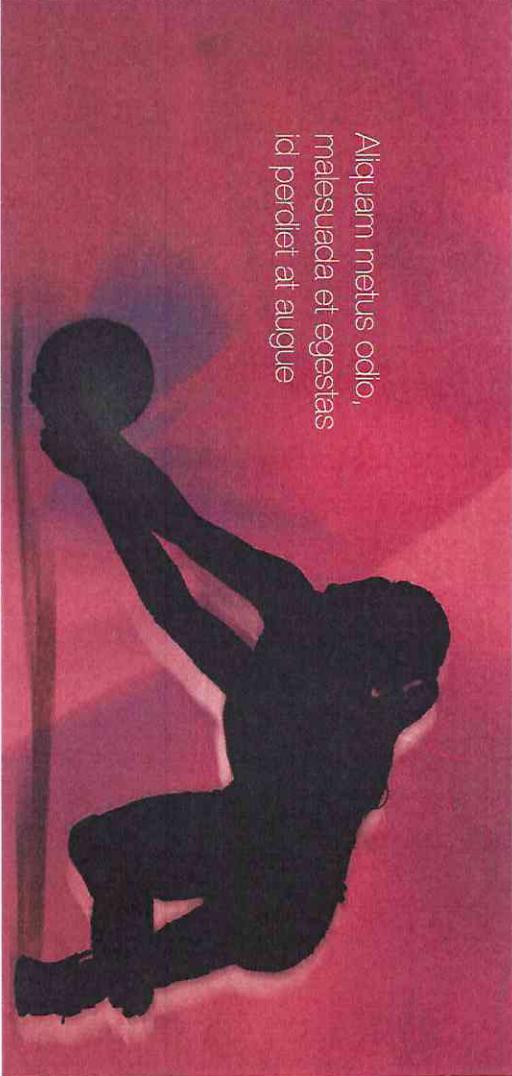
Stig 3: Útgáfa og kynning á síðareglum

- Litill hópur vinnur saman og býr til kynningarrefni
- Halda kynningarfund fyrir félagsmenn. Í framhaldinu verður hugsanlega boðaður annar vinnufundur.

Stig 4: Innleidning á síðareglum félagsins

- Einstaka deildir, lið eða nefndir aðlaga sig að nýjum síðareglum félagsins.
- Hvaða þýðingu hafa síðareglur fyrir starfi þitt og þína hegðun?
- Hafa fræðsluefnir aðgengilegt á heimasíðu félagsins

*Aliquam metus odio,
malesuada et egestas
id perdiit at augue*

Önnur kynferðisleg áreitni en sú sem greinir í 1. mgr. varðar fangelsi allt að 4 árum.

202. gr. (1.-3. mgr.):

Hver sem hefur samræði eða önnur kynferðismök við barn, yngra en 15 ára, skal sæta fangelsi ekki skemur en 1 ár og allt að 16 árum. Lækka má refsingu eða láta hana falla niður, ef gerandi og þolandi eru á svipudum aldrí og þroskastigi.

Önnur kynferðisleg áreitni en sú sem greinir í 1. mgr. varðar fangelsi allt að 6 árum.

Hver sem með blekkingum, gjötum eða á annan hátt teikir barn yngra en 18 ára til samræðis eða annarra kynferðismaka skal sæta fangelsi allt að 4 árum.

Barnaverndarlög

það er erfitt að gruna manneskjú um kynferðilegt ofbeldi gegn börnum. Vitneskja um ofbeldi í félagsstaffi eins og íþróttafélagi kemur oftast fram þegar barn eða unglings trúir einhverjum utan félagsins fyrir ofbeldinu. Hvað gerir þjálfari sem kemst að því að einstaklingur sýnir óeðlilega mikinn áhuga á einu barni, stofnar til sambands við það sem nær út fyrir starfið hjá félagini, heyrir sögusagnir eða ef stjórnandi félagsins fær ábendingar frá áhyggjufullum foreldrum? Fyrst og fremst verður að átta sig á að enginn má líta framhjá þessu óþægiliega ástandi. Allir hafa skyldum að gegna og veða að bregðast við ef grunur um misnotkun vaknar.

ÞETTA SEGJA LÖGIN

Almenn hegningarlög

Í almennum hegningarlögum nr. 19/1940 kemur fram að samræðisaldur er 15 ár, þ.e. samræði eða önnur kynferðismök gegn yngri einstaklingi felur í sér brot gegn lögum. Þá kemur einnig fram að ótöglegt er að stunda kynlíf með einstaklingi undir 18 ára, ef þeim fullorðna hefur verið treyst fyrir barninu vegna menntunar eða uppaldis, eða ef hægt er að lýsa kynferðislegu sambandi sem misnotkun vegna aldurs og reynslu gerandans.

201. gr.:

„Hver sem hefur samræði eða önnur kynferðismök við barn á aldrinum 15, 16 eða 17 ára sem [...] Jhonum hefur verið trúð fyrir til kennslu eða uppedis, skal sæta fangelsi allt að 12 árum.

17. gr.:

Tilkynningar skylda þeirra sem afskipti hafa af börnum.

Hverjum þeim sem stöðu sinnar og starfa vegna hefur afskipti af málæfnum barna og sæta fangelsi allt að 12 árum.

Í 16. og 17. gr. barnaverndarlaga nr. 80/2002 er að finna ákvæði um tilkynningaskyldu til barnaverndaryfirlælda ef ljóst þykir að barn hafi verið vanrækt, því misþyrmt eða það býr við aðstæður sem geta lagt heilsu þess og þroska í haettu. 16. gr. hefur að geyma almenn ákvæði, þ.e. snýr að skyldu almenningi en 17. gr. innheldur itarlegri ákvæði vardandi þá sem stóðu sinnar vegna hafa afskipti af börnum. Sú grein snýr einnig að þjálfaturum og öðrum þeim er vinna með börnum innan íþróttahreyfingarinnar.

16. gr.:

Tilkynningar skylda almennings.

Öllum er skylt að tilkynna til barnaverndarnefndar ef þeir hafa ástæðu til að ætla að barn:

- búi við óviðunandi uppeldisaðstæður,
- verði fyrir ofbeldi eða annari vanvirkandi háttsemi eða
- stofni heilsu sinni og þroska í alvarlega hættu.

þá er hverjum manni skylt að gera barnaverndarnefnd viðvart ef ástæða er til að ætla að heilsu eða lífi ófædds barns sé stefnt í hættu með óviðunandi eða

háskalegu lifinni

þungadrar kona, t.d. með ofneyslu áfengis eða fíkhiefnarneyslu, eða með því ad þunguð kona er beitt ofbeldi eða ef ástæða er til að ætla að þunguð kona sé beitt ofbeldi, eða um hvert það tilvik sem telja má að barnaverndarnefnd eigi að láta sig varða.

17. gr.:

Tilkynningar skylda þeirra sem afskipti hafa af börnum.

Hverjum þeim sem stöðu sinnar og starfa vegna hefur afskipti af málæfnum barna og sæta fangelsi allt að 12 árum.

verður í starfi sínu var við að barn búi við óvildunandi

uppeldisskilyrði, verði fyrir áreiðni eða ofbeldi eða að barn

stofni heilsu sinni og þroska í alvalalega hættu er skylt að

gera barnaverndarmefnd viðvart.

Sérstaklega er leikskólastjórum, leikskóla kennurum,

dagmæðrum, skólastjórum, kennurum, prestum, læknum,

lænnlæknum, ljósmaðrum, hýkrunarfræðingum,

sálfraðingum, félagsráðgjöfum, þroskabjálftum og þeim

sem hafa með höndum félagslega þjónustu eða rádgjöf

skylt að fylgjast með hegðun, uppeldi og aðbúnaði barna

eftir því sem við verður komið og gera barnaverndarnefnd

viðvart ef ætla má að aðstæður barns séu með þeim hætti

sem lýst er í 1. mgr.

Tilkynningarskylda samkvæmt þessari grein gengur framar

ákvæðum lagar eða síðareglna um þagnarskyldu viðkom

andi starfssléttu.

Reglur íþrótt- og Ólympíusambands Íslands

Ílögum íþrótt- og Ólympíusambands Íslands frá 2013 grein 5.a. um starfsskilyrði í íþróttahreyfingunni segir; Öheimilt er að velja einstaklinga sem viða er til að hafi hlitið refsíðoma vegna brota á ákvæðum XXII. kafla almennra hegningarlaga, nr. 19/1940 til starfa innan íþróttahreyfingarinnar. Þetta gjildir bæði um þá einstaklinga sem stafa sem sjálfbóðaliðar og sem launþegar.

HVAÐ ÁÐ GERAR?

Engin tvö mál eru eins og það er engin ein rétt leið til þess að bregðast við ef grunur um ofbeldi kemur upp. Nokkur almenn ráð eru:

1. Ef grunur vaknar hjá starfsmanni/ljálfara um að iðkandi hafi orðið fyrir ofbeldi af einhverju tagi þ.m.t. kynferðislegu ofbeldi skal viðkomandi leita með áhyggjur sínar til yfirmanns.
2. Upplýsa skal foreldra um málið hið fyrsta.
3. Riki óvissa með hvort tilkynna eigi mál til barnaverndaryfir

valda á stjórn félags ávallt kost að leita ráða og fá viðbrögð frá

barnaverndaryfirvöldum í viðkomandi sveitarfélagi.

4. Tilkynning til barnaverndaryfirvalda eða lögreglu er að öllu jöfnu gerð í nafni félags sér í lagi ef meintur gerandi er starfsmáður þess eða lökandi.

5. Tilkynningarskyldan gengur framar þagnarskylduákvæðum.

6. Taki yfirvöld maid til rannsóknar þar sem meintur gerandi er starfsmáður er honum vikið út starfi sínu tímabundið á meðan rannsókn málsins stendur yfir. 7. Leiki grunur á að brotið hafi verið á barni á heimili er öryggis þess best gætt með því að tilkynna beint til viðkomandi barnaverndaryfirvalda.

Þegar/ef barn segir frá ofbeldi á það ávallt að njóta vafans.

- Trúa skal orðum og upplifunum þess, hlusta en varast að yfirheyra
- Láta barnið vita að það er rétt að segja frá, ofbeldið sé ekki á ábyrgð þess
- Tilkynna til barnaverdar/lögreglu

VIEBRÖGG VIÐ ÁFALLI

Það er ýmislegt sem þarf að huga að ef einstaklingur innan íþróttafélags er ásakaður um misnotkun: Hver upplýsir og ræðir við og hjálpar foreldrum barnsins? Hvað með aðra foreldra og börn sem líka eru í áfalli? Hvað með félagið og hina þjálfaranar? Í þessari erfiðu stöðu þarf félagið að aðstoð að halda og skal hafa samband við barnaverndarnefnd að þeim stað þar sem brotið var fram ó eins fljótt og kostur er. Sum sveitarfélög hafta útbúið viðbúnaðaráætlun fyrir leikskóla og fristundaheimili sem mætti heimfæra yfir á íþróttafélagið.

Félagið skal einnig fylgjast með viðbrögðum eftir kynferðislega misnotkun. Það er átakamikill atburður fyrir alla foreldra, börn, ljálfara og starfsmenn og getur valdið erfiðleikum hjá hverjum og einum.

Viðbrögð við áfalli geta verið mjög mismunandi á milli einstaklinga. Sumir láta eins og ekkert hafi í skorist á meðan aðrir hafa mikla þörf fyrir að tjá sig. Eftir fyrsta áfallið kemur sektarkennd, skómm og sjálfssásökun. Sumir yta þessu frá sér og kenna öðrum um. Óháð því hver viðbrögðin eru væri aðskilegt að stjórn félagsins sjái til þess að veitt verði aðstoð þannig að unnið verði úr upplifuninni í sameiningu.